

СТАВЛЕННЯ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ПОШИРЕННЯ ЗНАНЬ ОЛІМПІЙСЬКОЇ ТЕМАТИКИ СЕРЕД УЧНІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ М. ЛЬВОВА

Юхимук Віра

Івано-Франківський коледж фізичного виховання

Анотація. У статті визначено ставлення вчителів фізичного виховання щодо поширення знань з олімпійської тематики серед учнів загальноосвітніх навчальних закладів м. Львова. Результати дослідження свідчать, що вчителі фізичного виховання позитивно ставляться до поширення серед учнів знань олімпійської тематики і вважають, що олімпійське виховання сприяє залученню дітей до активних занять фізичними вправами.

Ключові слова: вчителі фізичного виховання, олімпійська тематика, знання, учні, олімпійське виховання.

Постановка проблеми. Олімпійське виховання, як важлива складова фізичного виховання на початку XXI століття набуває глобального характеру: в багатьох країнах олімпійська тематика вводиться в програми навчальних закладів, олімпійська освіта впроваджується в діяльність різних державних і громадських інституцій. Зауважимо, що одна з перших програм олімпійського виховання була розроблена і прийнята в 1976 році в Канаді. Незабаром аналогічна програма з'явилася у США, згодом у 1988 році — в Німеччині. Доцільно наголосити, що сьогодні процес впровадження програм олімпійського виховання та олімпійської освіти у навчально-виховний процес школярів охоплює чимраз більшу кількість країн фактично усіх континентів [3, 4].

Водночас проблеми олімпійського виховання належать до пріоритетних та масштабних проєктів Міжнародного олімпійського комітету (МОК). Саме МОК сьогодні активно пропагує поширення знань, цінностей, виховних ідеалів з олімпійської тематики, з історії Олімпійських ігор Стародавньої Греції та сучасності серед широких верств населення, а особливо серед учнівської та студентської молоді [4].

Питання олімпійського виховання активно обговорювалося під час XI Олімпійського конгресу в Парижі (1994), на 110-тій сесії Міжнародного олімпійського комітету, що відбувалася 11—12 грудня 1999 року у Лозанні, де було ухвалено стратегічні завдання розвитку олімпійського руху [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В останні роки в багатьох країнах (Канаді, Німеччині, Литві, Латвії, Польщі, Болгарії, Сполучених Штатах Америки, Австралії, Російській Федерації, Білорусі та інших) спостерігається своєрідний сплеск наукового зацікавлення до проблематики олімпійського виховання, олімпійської освіти, гуманістичних проблем олімпійського руху.

Не залишилися і осторонь цього процесу і українські вчені, про що свідчать публікації М.М. Булатової, В.Н. Платонова, А.О. Єфімова, І. Кочмарук, К.П. Козлової, І. Диканя, Я. Щербашина, М.О. Олійника, В.С. Ашаніна, В.Н. Кудиненка, О.М. Вацеби, В.П. Юхимук, Ю.В. Зайдового та ін.

Дослідження виконано в рамках основної теми 1.1.3 «Історико-методологічні напрями розвитку фізичної культури та спорту в Україні у XX столітті» Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2006—2010 рр. Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту (номер державної реєстрації 0106 U 012605).

Результати численних публікацій (Столяров В.И., 1989; Егоров А.Г., 1995; Антипова М.В., 1998 та ін.), а також результати власних наукових досліджень (Вацеба О., Юхимук В., 2004) переконливо підтверджують думку про низький рівень засвоєння дітьми знань про олімпійський рух, ідеали і цінності олімпізму. Відтак, на перший план постає проблема підвищення ефективності роботи з олімпійського виховання школярів на основі використання різноманітних форм і методів. При цьому має бути забезпечений високий рівень наочності шляхом розроблення відповідних дидактичних матеріалів (плакатів з олімпійської тематики, адаптованих підручників та навчальних посібників тощо) [1; 2].

Метою нашого дослідження було визначити ставлення вчителів фізичного виховання щодо поширення знань олімпійської тематики серед учнівської молоді.

Організація та методи дослідження. У процесі дослідження нами було проведено анкетування вчителів фізичного виховання загальноосвітніх навчальних закладів. Анкетуванням охоплено загалом 56 респондентів за допомогою механічної вибірки на базі 24 загальноосвітніх шкіл м. Львова.

Для вирішення поставленої мети нами були використані такі **методи:** аналіз літературних джерел;

методи теоретичної інтерпретації (аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення); соціологічний метод: анкетування.

Обговорення результатів. Зауважимо, що у 2005 році Міністерством освіти та науки було затверджено програму для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура» — 5—12 класи. Зауважимо, що в першому розділі «Навчальний пріоритетний матеріал» цієї програми, починаючи з 6 класу, містяться розділи олімпійської тематики (табл.).

Таблиця

Олімпійська тематика у розділі «Навчальний пріоритетний матеріал» програми «Фізична культура» для ЗОШ (2005 р.)

Клас	Теоретико-методичні знання
6	Фізичне виховання в Стародавній Греції
7	Олімпійські ігри Стародавньої Греції
8	Відродження Олімпійських ігор сучасності
9	Гуманістичні ідеали олімпізму

Отже, введення у навчальну програму теоретико-методичних знань олімпійської тематики зумовлює необхідність розробки сучасних підходів до формування системи олімпійського виховання з використанням різноманітних форм.

Результати дослідження свідчать про те, що всі опитані в дослідженні вчителі фізичної культури позитивно ставляться до поширення інформації про олімпійський рух серед учнівської молоді.

Показовими є відповіді респондентів-вчителів на запитання: «Чи вважаєте Ви, що поширення знань з олімпійської тематики могло б підвищити зацікавленість школярів до фізичної культури?», коли 58,9% вчителів вважають, що цілеспрямоване олімпійське виховання може стати одним з дієвих чинників залучення учнівської молоді до занять фізичними вправами. Разом з тим, 41,1% вчителів вважають, що такий напрямок може бути реалізованим тільки за певних умов, а саме: забезпечення відповідними методичними матеріалами, введення додаткових годин, введення окремого розділу у навчальну програму тощо.

Нами проаналізовано і основні форми поширення знань олімпійської тематики. Цікавими були відповіді вчителів на запитання: «Які з форм, на Вашу думку, найкращі для поширення знань про олімпійський рух серед учнів молодшого, середнього і старшого шкільного віку?». Відповіді респондентів були таким: одна з найефективніших форм поширення знань олімпійської тематики серед учнів молодшого шкільного віку, на думку вчителів, це — проведення конкурсу малюнків на олімпійську тематику. Таку форму підтримали 17,8 % респондентів.

12,5 % опитаних учителів вважають, що проведення «Олімпійського дня» та «Малих Олімпійських ігор» з використанням олімпійської атрибутики могли б стати найефективнішою формою поширення знань про олімпійський рух. Також однією з дієвих форм поширення знань з олімпійської тематики є: проведення свят, вікторин на спортивну та олімпійську тематику, організація зустрічей з відомими спортсменами, учасниками Олімпійських ігор, тренерами, арбітрами, журналістами. На думку вчителів, самостійне виготовлення учнями олімпійської символіки також могло б стати формою олімпійського виховання — так зазначили 5,3 % респондентів; оформлення стендів, фотовітрин на олімпійську тематику та стендів пошани для учнів, котрі успішно поєднують навчання та заняття спортом — 9,1 %.

Щодо олімпійського виховання учнів середнього шкільного віку, то вчителі вважають ефективним проведення конкурсів малюнків на олімпійську тематику. Таку форму підтримали 55,6 % респондентів. 38,8 % опитаних учителів міркують, що проведення «Олімпійського дня» та «Малих Олімпійських ігор» з використанням олімпійської атрибутики могли б стати найефективнішою формою поширення знань про олімпійський рух. 33,3% вчителів вважають, що однією з дієвих форм поширення знань з олімпійської тематики є: проведення свят, вікторин на спортивну та олімпійську тематику, організація зустрічей з відомими спортсменами, учасниками Олімпійських ігор, тренерами, журналістами. Також однією з форм олімпійського виховання могло б стати виготовлення учнями олімпійської символіки — так зазначили 16,6% респондентів; оформлення стендів, фотовітрин на олімпійську тематику — 27,8%.

Щодо учнів старшого шкільного віку, то вчителі вважають, що одна з найефективніших форм олімпійського виховання для них — це проведення свят на олімпійську тематику. Таку форму підтримали 23,2% респондентів. 21,4% опитаних учителів фізкультури міркують, що оформлення стендів, фотовітрин на олімпійську тематику могли б стати найефективнішою формою поширення знань про олімпійський рух. 14,3% вчителів вважають, що однією з дієвих форм поширення знань з олімпійської тематики є: проведення вікторин на спортивну та олімпійську тематику, 10,7 % — організація зустрічей з відомими спортсменами, учасниками Олімпійських ігор, тренерами, журналістами. Також однією з форм олімпійської освіти могло б стати виготовлення учнями олімпійської символіки — так зазначили 14,3% респондентів; оформлення стендів пошани для учнів, котрі успішно поєднують навчання зі спортом — 12,5%. Така ж кількість вчителів підтримали такі форми як проведення «Олімпійського дня» та «Малих Олімпійських ігор».

Таким чином, на думку вчителів найбільш ефективними формами олімпійської освіти для поширення знань про олімпійський рух серед учнів середнього шкільного віку виступають ті, у яких суб'єкти пізнавальної діяльності братимуть безпосередньо активну участь.

Отже, на основі проведених досліджень можна зробити такі **висновки**:

1. Вчителі фізичного виховання позитивно ставляться до поширення знань олімпійської тематики серед школярів і вважають, що впровадження олімпійського виховання могло б стати одним з дієвих чинників залучення учнівської молоді до занять фізичними вправами.

2. Впровадження програм олімпійського виховання у процес фізичного виховання школярів має неабияку практичну значущість. Використання теоретичних і практичних матеріалів олімпійської тематики значно розширить знання школярів, юних спортсменів, майбутніх олімпійців про культурно-виховні можливості олімпізму, його гуманістичну сутність та виховний потенціал. Засвоєння культурно-виховних ідеалів і цінностей олімпізму в навчально-виховному процесі матиме позитивну цілеспрямовану педагогічну дію щодо формування духовної, моральної, естетичної культури особистості дитини.

Перспективи подальших наукових пошуків у цьому напрямку: вважаємо, що введення у навчальну програму «Фізичне виховання» (5—12 класи) в першій розділ «Навчальний пріоритетний матеріал» теоретико-методичних рубрик олімпійської тематики зумовлює необхідність розробки новітніх підходів до формування шкільної системи олімпійського виховання на основі використання різноманітних форм; розробки сучасного методичного забезпечення; активізації наукових досліджень у цьому напрямку. Вважаємо за доцільне вивчати

досвід зарубіжних країн з олімпійського виховання молоді з метою використання кращих здобутків у навчальних закладах України.

Список літератури

1. Булатова М., Платонов В. Олимпийское образование на Украине: методология, организация, практические результаты (1991 — 2001 гг.) // V Международный науч. конгресс «Олимпийский спорт и спорт для всех». — Минск, 2001. — С. 65.
2. Булатова М.М. Система олимпийской освіти в Україні та нові форми її впровадження // IX Міжнародний наук. конгрес «Олімпійський спорт і спорт для всіх». — К., 2005. — С. 7.
3. Кудратов Р.К. Олимпийское образование в Узбекистане // IX Міжнародний наук. конгрес «Олімпійський спорт і спорт для всіх». — К., 2005. — С. 12.
4. *Олімпійська освіта: Методичні рекомендації* / За заг. ред. М.М. Булатової. — Київ, 2002. — 37 с.
5. Антипова М.В. Современные формы организации олимпийского образования школьников // IX Міжнародний наук. конгрес «Олімпійський спорт і спорт для всіх». — К., 2005. — С. 3.
6. Столяров В.И., Барина И.В. Система олимпийского образования, воспитания и обучения молодежи (содержание и пути формирования) // Материалы конф. «Практика олимпийского образования в рамках II Международ. форума» Молодежь — Наука — Олимпизм. — М., 2002. — С. 125—127.
7. Барышева Н. Организационно-педагогическая система олимпийского образования и ее развитие // Материалы Международ. форума «Молодежь — Наука — Олимпизм». — М., 1998. — С. 53—55.
8. Кудрявцева Н. Новые формы работы по олимпийскому образованию детей и молодежи // Материалы Международ. форума «Молодежь — Наука — Олимпизм». — М., 1998. — С. 130—132.

Надійшла до редакції 23.02.2009

Юхимук Вера. Отношение учителей физической культуры к распространению знаний олимпийской тематики среди учеников общеобразовательных учебных заведений г. Львова.

В статье определено обращение учителей физического воспитания относительно распространения знаний по олимпийской тематике среди учеников общеобразовательных учебных заведений г. Львова. Результаты исследования свидетельствуют, что учителя физического воспитания положительно относятся к распространению среди учеников знаний олимпийской тематики и считают, что олимпийское воспитание содействует привлечению детей к активным занятиям физическими упражнениями.

Ключевые слова: учителя физического воспитания, олимпийская тематика, знание, ученики, олимпийское воспитание.

Yukhymuk Vira. Physical education teachers' attitude to knowledge broadening of olympic subject among the pupils of Lviv educational establishments.

Physical education teachers' attitude to knowledge broadening of Olympic subject among the pupils of Lviv educational establishments is determined in the article. The results of investigation prove that the physical education teachers treat positively to the broadening of Olympic subject knowledge among pupils and consider the Olympic education to assist the involving of pupils to physical exercises and lessons.

Key words: teachers of physical education, Olympic subject, knowledge, pupils, Olympic education.